

Møder, hvori jeg deltog, husker jeg navnlig, hvorledes han anførte som et haarrejsende Eksempel, at naar man i Frankrig købte et lille Dampskib for 200,000 frs., fik man en Subvention paa 300—400,000 frs., og det var jo unægtelig ogsaa en glimrende Forretning. Det blev fremhævet paa samme Tid, som det danske Landbrug modtog Statssubvention til Routen Esbjerg—England. Endelig støttedes man af den den Gang stærke Agrarforening. Jeg minder om, hvorledes en nylig afdød Agrarhøvding, der, som han sagde, havde pantsat sin politiske Frakke — det maatte nemlig til, eftersom han var Højremand, men bag efter blev han ogsaa god — brugte et Billede, som jeg i og for sig ogsaa godt kunde bruge, men ganske vist saaledes, at jeg vilde faa et andet Resultat ud deraf. Naar han skulde vise, at Landbruget var det ene og almægtige, og at alle vi andre vare saa fuldstændig afhængige deraf, sagde han: Jeg sammenligner Samfundet med et Jernbanetog; Landbruget er Maskinen, Vognene ere de øvrige Dele af Samfundet, de øvrige Erhverv. Men herved, sagde han, er at bemærke, at Lokomotivet kan køre alene, naar det vil, ganske uafhængigt af de andre, men de andre kunne kun komme med, naar vi ville det. Maa jeg dertil blot sige: Hvilken Glæde mon Landbruget havde haft af at være et saadant Lokomotiv, der for frem og tilbage alene paa Skinnerne uden at udrette noget? Det vilde dog have været ganske ørkesløst. Det var imidlertid den Slags Ting, som virkede og tog Kegler og gjorde Indtryk, hvor han kom med det.

Naar vi nu skulle til her at tage fat paa Arbejdet for en Toldreform, er der et Par Punkter, jeg gerne særlig vil tale om, og som jeg gerne vil henlede Opmærksomheden paa. Om det skulde lykkes mig at klare et eller andet, ved jeg ikke, det er maaske et forgæves Haab. Jeg tænker paa den megen Tale om det ubeskyttede danske Landbrug, og jeg tænker paa de Overdrivelser, som finde Sted med Hensyn til Virkningerne af Beskyttelses-tolden. Jeg kan forstaa, at man paa politiske Møder og paa Valgtribunerne atter og atter taler om det ikke beskyttede danske Landbrug, men det forekommer mig, at man her i Rigsdagen skulde tale saa sagte derom. Jeg maa ganske vist indrømme, at naar der er Tale om egentlig Toldbeskyttelse, kan man jo ikke sige, at vort Landbrug er stærkt beskyttet. Men der er jo dog forskellige Ting, som

man ikke kan komme uden om. Der er den for os Beskyttelsesmænd saa ganske overordentlig tiltalende Told paa Ost, der er Told paa Humle, Frugt, Sukker, Chikorierødder, Træ, og der kan nævnes mange forskellige Ting, som man ved denne Toldbehandling jo ikke har fundet nogen Anledning til at gøre toldfri nede i det andet Ting, og som man jo altsaa maa have Lov til at sige, at Landbruget ønsker at beholde Tolden paa. Den højtærede Finansminister sagde i det udmærkede Foredrag, hvormed han forleden Dag forelagde Sagen her, at man kunde maale Beskyttelsen i de forskellige Lande og angive den med et Tal, men derfor var det aldeles ikke givet, at to Lande, hvis Beskyttelse udtrykkes i samme Tal, f. Eks. 4, virkelig vare ens stillede paa dette Omraade; der kunde i et Land — saaledes var det i Regelen i Udlandet — være en meget stærk Landbrugsbeskyttelse og en forholdsvis ringe Industribeskyttelse, medens der i et andet Land, f. Eks. i Danmark, var en høj Industribeskyttelse og en lav Landbrugsbeskyttelse. Det er rigtigt, men jeg tør ogsaa sige, at hvis vi staa lavt med Hensyn til Landbrugsbeskyttelse, saa staa vi højt, ja vi staa vel endogsaa højere end noget andet Land, naar det gælder om at støtte Landbruget ved direkte og ogsaa andre indirekte Midler. Jeg tør rolig spørge: Hvor findes det Land, der støtter sit Landbrug mere, end Danmark gør? Jeg ønsker dertil at sige, at jeg i den Tid, jeg har siddet i Rigsdagen, har været med til her at vedtage ikke faa Foranstaltninger til Gavn for Landbruget. Jeg har gjort det med Glæde, fordi jeg betragter det som en Samfundssag; derfor er jeg gerne gaaet med dertil. Men trods alt det gode, der kan siges om vort Landbrug, trods den ganske overordentlig store og berettigede Anerkendelse, det nyder alle Steder, er det dog utvivlsomt, at uden den ganske overordentlig kraftige Støtte, som det har modtaget fra Staten, kunde det ikke have hævdet den Stilling, som det gør nu. Skønt det vel er overflødigt her i denne Sal at gøre det, vil jeg dog nævne saadanne Ting som de store aarlig tilbagevendende Bevillinger paa Finansloven. Jeg vil fremdeles nævne Hartkornskattens Ophævelse, Tiendeaføsningen, de Millioner, der aarligt ydes til Husmandsbrug og til Dampskibsfarten mellem Esbjerg og England. Jeg vil henlede Opmærksomheden paa, at naar der i Øjeblikket eller maaske i de nærmeste foregaende Dage nede i Folketinget er blevet